

Activități de popularizare a Proprietății Intelectuale

Valentina TOPALO

Creatorii care pun în practică idei originale au dreptul să-și protejeze invențiile, numite „drepturi de proprietate intelectuală” și pot avea diferite forme: invenția poate fi brevetată, numele de marcă și logotipul produselor pot fi înregistrate ca mărci etc. Cele mai cunoscute tipuri de proprietate intelectuală sînt: dreptul de autor și drepturi conexe; mărci, inclusiv mărci de serviciu, desene și modele industriale, brevete etc. Cînd un inventator obține brevetul sau protecția dreptului de autor, el poate să interzică altor persoane utilizarea acestui brevet sau copiile neautorizate. Biblioteca Științifică Universitară din Bălți organizează în permanență activități de promovare a Proprietății Intelectuale, a colecției AGEPI, preconizată ca o formă de cunoaștere a noilor tehnologii, care ulterior pot deveni accesibile pentru toți. O idee bună, care a fost materializată într-un timp scurt, este constituirea *Bibliotecii AGEPI* (publicații în format tradițional și electronic din domeniul Proprietății Intelectuale) în colecțiile BȘU. Astfel, în șirul evenimentelor marcante ale anului 2007, se înscrie participarea la ediția a II-a a Concursului republican „*Biblioteca - partener în promovarea proprietății intelectuale*”, lansat pentru prima dată în decembrie 2004 de Biblioteca AGEPI, la Congresul V al Bibliotecarilor din R. Moldova. Programul din acest an a cuprins seminare culturale și științifice (vezi site-ul Bibliotecii <http://libruniv.usb.md>), discuții, ore de Cultură Informațională, reviste informative (18), tematice (4), expoziții (7): *O Zi Mondială a Cărții*, *O Zi Mondială a Dreptului de Autor* - 23 aprilie, *AGEPI - Biblioteca și Proprietatea Intelectuală* - 26 aprilie, *Totul despre o idee*, *Citește despre Proprietatea Intelectuală*, *Revista "Intellectus"* - 12 ani de la apariție (29 iulie -

ziua inventatorului și a raționalizatorului), *Cercetători și inventatori din nordul Moldovei*, *Publicații noi AGEPI*, TVclipuri despre AGEPI. Cu prilejul celei de-a 15 aniversare a Bibliotecii AGEPI, angajații BȘU au participat la masa rotundă: „*Biblioteca și Proprietatea Intelectuală în viziunea promotorilor de informație*” organizată în cadrul schimbului de experiență între specialiștii AGEPI și OSIM, România. Toată informația referitoare la activitatea Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci se regăsește pe site-ul <http://www.osim>. Aceste date au fost relatate de către colegile din România la întîlnirile cu administrația Universității, cu bibliotecarii BȘU și cu studenții de la facultățile: Drept, Limbi și Literaturi Străine, Științe ale Naturii și Agroecologie, Tehnică, Fizică, Matematică, Informatică. În comunicările lor, Petre Racu, directorul Bibliotecii și Colecției Arhivă a Agenției de Stat pentru Proprietate Intelectuală a R. Moldova, Ana Zavalistîi, redactor-șef al revistei *Intellectus*, Mariana Moșoianu, șef Serviciu Biblioteca Juridică și Tehnică, OSIM, Cristina - Maria Bararu, șefa Serviciului Editură, Tipografia OSIM, Mariana Negoită, redactor responsabil al Buletinului Oficial de Proprietate Industrială (BOPI) au vorbit cititorilor despre activitatea Bibliotecilor AGEPI și OSIM. Ana Zavalistîi, redactorul-șef al revistei *Intellectus*, publicație care apare de 12 ani, a lansat un număr al revistei, invitîndu-i pe cei prezenți la colaborare. Petre Racu a prezentat modele de Brevete din anii 1879, 1895, care pe atunci se numeau Privilegii. El a oferit colecției Bibliotecii copiile a două privilegii acordate inginerilor căii ferate Alexandru Sahnovschi și Iuliu Terrisu (1879), și inginerului Andrei Holodkovschi în 1895. Domnia sa a mai demonstrat modele de

Brevete și Certificate actuale: Brevet de Invenție, *Certificat pentru soi de plantă care conferă titularului dreptul exclusiv de exploatare a invenției, a soiului de plantă și dreptul de a interzice terților exploatarea invenției protejate de brevet fără acordul său pe teritoriul țării.*

În scopul protejării proprietății intelectuale, participanților li s-a propus să ia act de documentele editate de AGEPI și prezentate la expoziție, documente care pot fi consultate și împrumutate la domiciliu. La fel, sperăm să putem oferi în viitorul apropiat acces la publicațiile OSIM.

O altă caracteristică a acestei ediții a fost organizarea seminarelor de cercetare: *Știință, Pasiune, Creativitate, Dreptul de autor și drepturile conexe*, realizarea cărora este reglementată prin acte normative naționale și internaționale. În luna mai curent, BȘU a editat biobibliografia *Alexandru Abramciuc: În Memoriam*, o lucrare despre performanțele regretatului profesor universitar, inventator și raționalizator bălțean.

În cadrul cursului *Bazele culturii informaționale*, la modulul: *Sisteme informaționale: structuri, servicii, resurse, peste 2000 de studenți din anul I, secția zi și frecvență redusă*, au accesat pagina web a AGEPI-ului, Biblioteca AGEPI. Seminarele, discuțiile, TVclipurile, realizate pe parcursul anului 2007 au avut ca finalitate asigurarea studenților cu informații despre Proprietatea Intelectuală, standardele adecvate de protecție a ei, convenții din R. Moldova și din alte țări. Cele mai importante din ele: Convenția de la Paris pentru Proprietatea Industrială (brevete, desene și modele industriale); Convenția de la Berna referitoare la protecția Operelor Literare și Artistice (dreptul de autor), protejarea programelor pentru computer, specificat fiind modul în care urmează să fie protejate și bazele de date. Toate activitățile au fost suplimentate de prezentarea paginii web AGEPI, inclusiv și o trecere în revistă a realizărilor și perspectivelor AGEPI, care merită atenția cititorilor și mobilizarea acestora în vederea creării în viitor a proprii-

lor întreprinderi mici sau mari. La aceste activități au participat 350 de elevi, studenți, profesori. Programul de manifestări a continuat până în decembrie, cititorii avînd posibilitatea de Ziua Tineretului (10 noiembrie), de Ziua Studentului (17 noiembrie) să participe la 2 seminare, la lansarea expoziției *Publicații noi AGEPI*, la discuții despre inventatori, invenții, raționalizatori, la lansarea altor numere ale revistei *Intellectus*. Studenții de la facultățile: Drept, Economie, Pedagogie și Psihologie. Asistență Socială, elevii Colegiului *Ion Creangă* au remacrat condițiile grafice și diversitatea tematică a *Intellectus*-ului. Revista se dovedește a fi un elogiul adus creației umane, credinței în invenții și idei noi. Este interesant să știm că unele numere de revistă din anii 1998 - 2000, conțin materiale dedicate poetului M. Eminescu, despre cărțile în domeniul PI semnate de poet, despre nepoata poetului, Yolanda Eminescu, doctor în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale din România, despre prima lege românească asupra brevetelor de invenție, lege votată în 1906, despre academicianul Sergiu Rădăuțanu, primul rector al Institutului Politehnic, despre personalități din cosmetologie, medicină, agricultură și din alte domenii. Colegiul de redacție oferă cititorilor diverse perspective de interpretare a actului de invenție prin intermediul suplimentelor: *"Bursa invențiilor"*, panoramă lunară a celor mai prețioase realizări, apărută în octombrie 1996, *AGEPI Consultă* - ghid în lumea proprietății intelectuale, editat din aprilie 1997, *AGEPI INFO*, apărut în 1997, iar în martie 1998 apare primul număr al publicației *AGEPI - EXPO*.

Ne exprimăm speranța că aceste și alte documente le vor trezi în permanență interes cititorilor și vor contribui la formarea lor ca viitori specialiști, manageri moderni.